

NEMZETI KÖZLEKEDÉSI HATÓSÁG

TANTERVI ÉS VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

A szakoktatói továbbképzési szaktanfolyamok számára

2011

A Nemzeti Közlekedési Hatóságról (továbbiakban: NKH) szóló 263/2006. (XII. 20.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés ha) pontja, valamint a közúti járművezetők és közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól szóló 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 16. § e) pontjában kapott felhatalmazás alapján a közúti járművezetői szakoktatói továbbképzési szaktanfolyam tantervét és vizsgakövetelményeit az alábbiakban határozom meg.

Jelen dokumentum a szakoktatók továbbképzésére vonatkozó kerettanterv.

A közúti járművezető szakoktatók szaktanfolyami továbbképzését a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól szóló 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 16. §-a alapján a kerettantervnek megfelelően kell megtartani.

Készítette:

Nemzeti Közlekedési Hatóság
Közúti Gépjármű-közlekedési Hivatal
Képzési és Vizsgáztatási Főosztály

Kiadja a Nemzeti Közlekedési Hatóság
Érvényes: 2011. október 26-tól

I. Tartalomjegyzék

I.	Tartalomjegyzék.....	3
II.	A képzés célja, feladata, követelményrendszere.....	4
III.	A képzéssel kapcsolatos adatok.....	5
IV.	Óraterv.....	6
A.	Közúti járművezetői szakoktatói továbbképzés.....	6
V.	Általános módszertani útmutató a képzéshez.....	7
VI.	Tantárgyak tantervi és módszertani útmutatója.....	8
A.	Közúti járművezetői szakmai ismeretek.....	8
B.	Pedagógiai, oktatástechnológiai ismeretek.....	10
C.	Közúti járművezető képzés rendszere.....	11
D.	Képzés, vizsgáztatás helyzete az elmúlt évben.....	12
E.	Vezetéstechnikai tréning.....	13
VII.	Vizsgakövetelmények.....	14
A.	Közúti járművezetői szakoktatói továbbképzés vizsgatárgyai.....	14
VIII.	Vizsgatárgyak vizsgakövetelményei.....	15
A.	Közúti járművezetői szakmai ismeretek.....	15

II. A képzés célja, feladata, követelményrendszere

A képzés célja

A szakoktatói továbbképzés célja azoknak az ismereteknek és készségeknek a megújítása, bővítése, fejlesztése, amelyekre szükség van a közúti járművezető szakoktatói munka keretében a tanulókkal való közvetlen foglalkozás megtartásához, a tudatos közlekedésre neveléshez, a közlekedés biztonságának fejlesztéséhez, a kulturált és biztonságos közlekedési morál kialakításához.

A képzés feladata, követelményrendszere

- alakítsa a szakoktató személyiségét, fejlessze és tudatosítsa a szakoktatók erkölcsét és magatartását,
- erősítse meg a korszerű, általános és szakmai műveltség körébe tartozó ismereteket, tájékozottságot,
- adjon korszerű, általános, szakmai-elméleti és gyakorlati ismereteket, jártasságokat, amelyek megalapozzák a sikeres oktatói tevékenység gyakorlását.

A képzés során a következő készségeket és képességeket kell a szakoktatóknak fejleszteniük:

- képesség a járművezető tanulók képességeinek és hiányosságainak feltárására,
- társadalmi elvárásoknak megfelelő, következetesen defenzív, gazdaságos és környezettudatos vezetési tudás,
- tudatos hivatásszerű (nem csak foglalkozásszerű) munkavégzésre törekedjenek,
- a szakoktató érdeklődésében legyen széleskörű, szakterületének ismeretében pedig alapos,
- szakembere legyen annak a témának, amit tanít, és szakembere legyen magának a tanításnak is,
- kulturált magatartásával, fejlett kommunikációs készségével, helyes magyar beszédével, a mindenkori pozitív emberi kapcsolatok fenntartásához szükséges viselkedésével mutasson példát tanulóinak.

III. A képzéssel kapcsolatos adatok

1. A képzés megnevezése: Közúti járművezetői szakoktatói továbbképzés

2. A képzést előíró jogszabályok

2.1. A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény

2.2. A közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának általános szabályairól szóló 179/2011. (IX. 2.) Korm. rendelet

2.3. A közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól szóló 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet

3. Képzés minimális időtartama

Sorszám	Képzés megnevezése	Minimálisan kötelező óraszám
1.	Szakoktatói továbbképzés	6 óra*

*Az óraszám előírás a kontakt képzésben megvalósuló tanfolyamra értendő. A távoktatás keretében szervezett tanfolyamokon a hallgatók egyéni haladási időigénye határozza meg az egyes tantárgyakra fordítandó időt.

IV. Óraterv

A. Közúti járművezetői szakoktatói továbbképzés

Tantárgy típusa	Tantárgyak	Minimálisan kötelező óraszám
Elmélet	Közúti járművezetői szakmai ismeretek	2
	Pedagógiai, oktatástechnológiai ismeretek	2
	Közúti járművezető képzés rendszere	1
	Képzés, vizsgáztatás helyzete az elmúlt évben ¹⁾	1
Gyakorlat	Vezetéstechnikai tréning ²⁾	2

1) az NKH által az előző év képzési és vizsgáztatási eredményeiről kiadott jelentése alapján

2) a tantárgy választható, kiválthatja a „Közúti járművezetői szakmai ismeretek” tantárgyat

V. Általános módszertani útmutató a képzéshez

Az igények figyelembevételével a tantervben megjelölnél nagyobb óraszámokban is oktathatók az egyes témakörök, az itt szereplő óraszámokat kötelezően előírt minimumnak kell tekinteni.

A szaktanfolyamot meghirdető képzőszervek nyújtsanak segítséget az egyéni tanuláshoz, adjanak írásbeli tájékoztatást a felkészüléshez, amely tartalmazza:

- az önálló tanulás ajánlott ütemtervét,
- a tananyag feldolgozásának elősegítését szolgáló tanulás-módszertani tanácsokat,
- a tanuláshoz felhasználható segédanyagok (könyv, jegyzet, ellenőrző kérdések) beszerzésének helyeit.

VI. Tantárgyak tantervi és módszertani útmutatója

A tantárgyak felsorolása

A. Közúti járművezetői szakmai ismeretek

Módszertani útmutató

A tantárgy tanításának célja, hogy a szakoktatók rendelkezzenek a járművezető képzésre vonatkozó hatályos jogszabályi, szabályozási, illetve korszerű, aktuális szakmai ismeretekkel.

Tárgyi feltételek

- A tárgyi feltételek megegyeznek az elméleti rész típusától függően a tantermi, vagy az e-learning rendszerű oktatásra vonatkozó feltételekkel.

Személyi feltételek

A tantárgyat olyan személy oktathatja, aki

- rendelkezik az alábbi képesítések, végzettségek valamelyikével:
 - mindhárom szakon (K, M, Gy) szerzett közúti járművezető szakoktatói oklevéllel vagy ezzel egyenértékű végzettség
 - közúti járművezetői vizsgabiztosi képesítés
 - járműmérnöki, járműgépész-mérnöki, közlekedésmérnöki végzettség
 - jogi végzettség
 - műszaki tanári, oktatói végzettség
- rendelkezik felsőfokú végzettséggel.

Részletes tanterv

Az oktatás során az alább felsorolt ismeretanyagban hivatkozott szakmai ismeretek, előírások változásait, aktualitásait kell bemutatni.

Kötelezően előírt ismeretanyag:

- A szakoktatókat érintő közlekedési szakmai jogszabályok és azok változásai, különösen:
 - a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény
 - a közúti közlekedés szabályairól szóló rendelet
- Közúti járművezető képzés szerkezeti, biztonsági ellenőrzési és üzemeltetési ismeretanyaga és változásai
- Járműtechnikai és fizikai ismeretek
 - járműtechnikai ismeretek, úgymint kormányzás, abroncsok, fékek, világítás, különösen motorkerékpárok és nehézgépjárművek vonatkozásában
 - rakománybiztonság
 - járműfizikai ismeretek, úgymint sebesség, súrlódás, dinamika, energia
- Közúti járművezető képzés vezetéselméleti ismeretanyaga és változásai, veszélyhelyzetek felismerése és baleséthárítás, defenzív járművezetés, üzemanyag-takarékos és környezetbarát vezetési mód
- Vonatkozó közúti és közlekedési jogszabályok, ideértve a vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályokat, valamint értelmezési iránymutatásokat

További, választható ismeretanyag:

- Kapcsolódó – hatályos – jogszabályok ismertetése:

- a forgalomszervezésre vonatkozó jogszabályok
- a közlekedési szabálysértésekről szóló jogszabályok
- a közúti közlekedési előéleti pontrendszerrel szóló jogszabály
- a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló rendelet
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/126/EK Irányelve
- Bécsi Közúti Közlekedési Egyezmény
- Közlekedéstörténet
- Korszerű járműszerkezetek és járművezetést segítő szerkezetek (pl. ESP, EPS, ACC, LDW, GPS, SRS, DAS, stb.)
- A környezet tudatos közlekedés (katalizátorok, részecskeszűrő, Ad-blue, stb.), alternatív üzemanyagok, gazdaságos járműüzemeltetés
 - megnövekedett közlekedésbiztonság
 - jobban képzett járművezetők – nagyobb vezetési tudás
 - tüzelőanyag-, ezáltal költségmegtakarítás (5-15%)
 - alacsonyabb járműfenntartási/üzemeltetési költségek
 - balesetekből eredő károk csökkentése
 - az üvegház-hatást (CO₂, CH₄, N₂O) és egyéb, mérgező hatást (NO_x) okozó gázok kibocsátásának a csökkentése
 - egyéb légszennyező anyagok (koromrészecskék) kibocsátásának a csökkentése
 - zajterhelés csökkentése
 - felelősebb járművezetők
 - járművezetőt terhelő mérsékeltebb stressz-hatások
 - járművezetők és utasok nagyobb kényelme

B. Pedagógiai, oktatástechnológiai ismeretek

Módszertani útmutató

A tantárgy tanításának célja, hogy a szakoktatók rendelkezzenek, illetve ismerjék meg a korszerű, hatékony, illetve eredményesen alkalmazott, vagy alkalmazható pedagógiai, andragógiai módszereket.

Tárgyi feltételek

- A tárgyi feltételek megegyeznek az elméleti rész típusától függően a tantermi, vagy az e-learning rendszerű oktatásra vonatkozó feltételekkel.

Személyi feltételek

A tantárgyat olyan személy oktathatja, aki

- rendelkezik az alábbi képesítések, végzettségek valamelyikével:
 - főiskolán vagy egyetemen szerzett tanítói, tanári végzettség
 - műszaki szakoktatói, műszaki tanári, mérnök-tanári végzettség
 - pedagógus végzettség

Részletes tanterv

Ismeretanyag

- Általános pedagógiai, andragógiai, pszichológiai ismeretek.
- Ismeret, képesség, jártasság, készség, kompetencia, tudás. Nevelés, oktatás, képzés, tanulás.
- Tanítás és tanulás. A tanulás vezetése és irányítása.
- Kommunikáció az oktatásban. A nem verbális kommunikáció funkciói, kommunikációs jellegzetességek és zavarok. Tanári-tanulói kommunikáció a pedagógiai folyamatban.
- A tananyag és a tanítási-tanulási folyamat. A tanítási és tanulási folyamat struktúrája és szervezete. Visszacsatolás és értékelés.
- Tanítási módszerek és a tanulás szervezése. Az oktatási forma. Csoportos tanítás. A tanítási óra. A távoktatás és az e-learning, mint oktatási forma.
- A szociális tanulás. Az egyén társas kapcsolatainak rendszere. Társas helyzet. Kiscsoportok. Csoportnorma. A tanulói csoport.
- A felnőttképzés metodikájának elméleti alapjai. A felnőtt tanuló, különös tekintettel a fiatal felnőttekre.
- A járművezető-képzés pedagógiája. A járművezető-képzés speciális környezete, pedagógiai módszerei.
- Tipikus oktatási módszerek.
- Az oktatástechnológia és az oktatástechnika. Az oktatástechnikai eszközök rendszerezése. A legkedvezőbb taneszközök és médiumok kiválasztása.
- Az oktatástechnológia és oktatástechnika szerepe a pedagógiai munkában.
- Információhordozók, alkalmazásuk az oktatásban.
- A járművezető képzésben használható speciális oktatástechnológiai eszközök.

C. Közúti járművezető képzés rendszere

Módszertani útmutató

A tantárgy tanításának célja, hogy a szakoktatók naprakészen ismerjék a járművezető képzés rendszerére, a képzésre és a vizsgáztatásra vonatkozó jogszabályi, szabályozási változásokat.

A tantárgy tanításának célja, hogy a hallgatók ismerjék a szakoktatók munkáját érintő és meghatározó jogszabályokat és szabályzatokat valamint azok változásaiból eredő feladataikat, a képzés adminisztrációját, a vizsgáztatás ügyviteli rendjét, illetve az ezekkel kapcsolatos gyakorlati teendőket.

Tárgyi feltételek

- A tárgyi feltételek megegyeznek az elméleti rész típusától függően a tantermi, vagy az e-learning rendszerű oktatásra vonatkozó feltételekkel.

Személyi feltételek

A tantárgyat olyan személy oktathatja, aki

- rendelkezik az alábbi képesítések, végzettségek valamelyikével:
 - mindhárom szakon (K, M, Gy) szerzett közúti járművezető szakoktatói oklevéllel vagy ezzel egyenértékű végzettség
 - közúti járművezetői vizsgabiztosi képesítés
 - jogi, igazgatásszervezői végzettség
 - járműmérnöki, járműgépész-mérnöki, közlekedésmérnöki végzettség
 - műszaki tanári, oktatói végzettség
- rendelkezik felsőfokú végzettséggel.

Részletes tanterv

Az oktatás során az alább felsorolt ismeretanyagban hivatkozott szakmai ismeretek, előírások változásait, aktualitásait kell bemutatni.

Kötelező ismeretanyag:

- a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény
- a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának általános szabályairól szóló kormányrendelet
- a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól szóló miniszteri rendelet
- a közúti járművezetők utánpótlásáról szóló kormányrendelet
- módszertani útmutatók, szabályzatok

D. Képzés, vizsgáztatás helyzete az elmúlt évben

Módszertani útmutató

A tantárgy tanításának célja, hogy a szakoktatók ismerjék meg az elmúlt év képzési és vizsgáztatási tapasztalatait, problémákat, eredményeket.

Tárgyi feltételek

- A tárgyi feltételek megegyeznek az elméleti rész típusától függően a tantermi, vagy az e-learning rendszerű oktatásra vonatkozó feltételekkel.

Személyi feltételek

A tantárgyat olyan személy oktathatja, aki

- rendelkezik az alábbi képesítések, végzettségek valamelyikével:
 - mindhárom szakon (K, M, Gy) szerzett közúti járművezető szakoktatói oklevéllel vagy ezzel egyenértékű végzettség
 - közúti járművezetői vizsgabiztosi képesítés
 - jogi, igazgatásszervezői végzettség
 - járműmérnöki, járműgépész-mérnöki, közlekedésmérnöki végzettség
 - műszaki tanári, oktatói végzettség
- rendelkezik felsőfokú végzettséggel.

Részletes tanterv

Ismeretanyag

- Az NKH által hivatalosan közölt, az előző év képzési és vizsgáztatási eredményeiről kiadott jelentés alapján, kiemelten a szakfelügyelet és a vizsgáztatás tapasztalataira
 - Statisztikai adatok, összefüggések ismertetése
 - A szakfelügyelet és a vizsgáztatás során tapasztalt szabálytalanságok, események, hiányosságok elemzése
 - Nyilvántartások, névjegyzékek főbb adatai
 - A vizsgázók száma
 - A vizsgák sikeressége
 - A szakfelügyeleti- jogorvoslati ügyek, tapasztalatok

E. Vezetéstechnikai tréning

Módszertani útmutató

Ennek a programpontnak az a célja, hogy szakoktatók fejleszthessék járművezetői képességeiket, vezetéstechnikai tudásukat. A képzés tartható tetszőleges gépjárművel.

Tárgyi feltételek

- A gyakorlati oktatásra vonatkozó képzési programnak megfelelő méretű, kialakítású és felszereltségű, forgalom elől elzárt gyakorló pálya.
- A gyakorlati oktatásra vonatkozó képzési program szerinti jármű.

Személyi feltételek

A tantárgyat olyan személy oktathatja, aki

- rendelkezik az alábbi képesítések, végzettségek valamelyikével:
 - mindhárom szakon (K, M, Gy) szerzett közúti járművezető szakoktatói oklevéllel vagy ezzel egyenértékű végzettség;
 - közúti járművezetői vizsgabiztosi képesítés.

Részletes tanterv

Ismeretanyag

A vezetéstechnikai tréning képzési programjába az alábbi feladatok, célok közül lehet tetszőleges számút megvalósítani

- Járművezetés speciális – tanpályán mesterségesen szimulált környezetben – közlekedési helyzetben, különös tekintettel az alábbi manőverekre
 - hirtelen irányváltás,
 - megcsúszás,
 - megcsúszott jármű irányítása,
 - fékezés eltérő tapadási tulajdonsággal rendelkező útfelületen
- Környezettudatos járművezetés (eco-driving)
 - a lehető legnagyobb távolságban tekintse át az utat maga előtt, és előre készüljön fel a forgalomra,
 - használja ki maximálisan a jármű nyomatékát,
 - tartson fenn egyenletes sebességet alacsony fordulatszámon,
 - vezessen nyugodtan az alacsony fordulatszámon lehetséges legmagasabb sebességfokozatban,
 - megfelelő fordulatszámon váltson sebességi fokozatok között.

VII. Vizsgakövetelmények

A. Közúti járművezetői szakoktatói továbbképzés vizsgatárgyai

Vizsgatárgy típusa	Vizsgatárgyak	Vizsgatárgy fajtája
Elmélet	Közúti járművezetői szakmai ismeretek	Számítógépes elméleti vizsga

VIII. Vizsgatárgyak vizsgakövetelményei

A vizsgatárgyak felsorolása

A. Közúti járművezetői szakmai ismeretek

A vizsga követelményei

A vizsga teljesítéséhez egy 40 kérdésből álló számítógépes, feleletválasztós tesztet kell sikeresen megoldani. A vizsga időtartama 40 perc, kérdésenként 1 perc a rendelkezésre álló idő. Az elérhető maximális pontszám 40 pont, melyből a sikeres vizsgához legalább 36 pontot kell elérni.

A vizsga ismeretanyaga

A vizsga ismeretanyag megegyezik a „Közúti járművezetői szakmai ismeretek” tantárgy kötelezően előírt ismeretanyagával.

A vizsgáztatás személyi feltételei

Közúti járművezetői vizsgabiztosi képesítés.

A vizsgáztatás tárgyi feltételei

A vizsgát kizárólag számítógépes elméleti vizsgateremben lehet lebonyolítani a kategóriás számítógépes elméleti vizsgáztatásra vonatkozó eljárásrend betartásával.

A vizsgáztatás egyéb feltételei

A vizsgára bocsátás feltétele a továbbképzés sikeres és igazolt elvégzése.